

Publieksvriendelijke samenvatting Actualisatie Archeologische beleidskaart gemeente Laarbeek 2021

Aanleiding

Als onderdeel van de actualisatie van het erfgoedbeleid is een nieuwe Archeologische beleidskaart opgesteld. Dit is uitgevoerd door Omgevingsdienst Zuid-Oost Brabant in opdracht van gemeente Laarbeek. Op deze kaart staan de archeologische vindplaatsen en verwachtingsgebieden gecombineerd met de bijhorende beleidscategorieën. Deze laatste geven aan wanneer er een archeologisch onderzoek nodig is.

Totstandkoming kaart

De archeologische beleidskaart is gebaseerd op de archeologische waarden- en verwachtingenkaart voor Laarbeek. Uitgangspunt voor de kaarten is het regionale archeologische verwachtingsmodel voor Zuidoost-Brabant (Bijlage 1 van Rapport). Dit is aangescherpt met lokale kennis op basis van literatuuronderzoek en resultaten van uitgevoerd onderzoek (Hoofdstukken 2, 3 en 4 van het rapport). Daarnaast zijn de gekende verstoringen van de bodem en reeds onderzochte locaties in kaart gebracht (Verstoringsbronnenkaart in Kaartenbijlage).

Er is een klankbordgroep van experts en amateurarcheologen en -historici geraadpleegd om de lokale archeologische situatie zo goed mogelijk in kaart te brengen. Vervolgens is de waarden- en verwachtingenkaart vertaald naar een archeologische beleidskaart (zie kaartenbijlage). Dit is nodig om de kaart te kunnen gebruiken in het proces van de ruimtelijke ordening.

Wanneer onderzoeksplicht?

In zowel het huidige als geactualiseerde beleid staat dat er bij ruimtelijke initiatieven die kunnen leiden tot bodemverstoring een archeologisch (inventariserend) dat onderzoek noodzakelijk kan zijn. Dit geldt voor gebieden met een hoge of middelhoge archeologische verwachting en in gebieden met bekende archeologische resten (de zogenaamde archeologische terreinen). Een onderzoeksverplichting geldt als de oppervlakte van de bodemverstoring groter is dan de vastgestelde ondergrens voor gebieden én wanneer de verstoring dieper reikt dan de bijhorende dieptegrens beneden het maaiveld.

Op de archeologische beleidskaart staan acht beleidscategorieën. De kleuren op de Archeologische beleidskaart (zie Kaartenbijlage) komen overeen met de categorieën in onderstaande tabel.

Categorie	Waarde/verwachting archeologie	Diepte bodemingreep	Oppervlakte bodemingreep	Wanneer onderzoeksplicht van toepassing?
Cat. 1	Archeologisch (rijks)monument	0 cm	0 cm	Bij elke bodemingreep
Cat. 2	Terrein van zeer hoge archeologische waarde	30 cm	50 m ²	Indien dieper dan 30 cm en groter dan 50 m ²
Cat. 3 	Terrein van (hoge) archeologische waarde	30 cm	100 m ²	Indien dieper dan 30 cm en groter dan 100 m ²
Cat. 4	Hoge verwachting, historische kern	30 cm	250 m ²	Indien dieper dan 30 cm en groter dan 250 m ²
Cat. 5	Hoge archeologische verwachting	30/50 cm	500 m ²	Indien dieper dan 30/50 cm en groter dan 500 m ²
Cat. 6	Middelhoge archeologische verwachting	30/50 cm	2.500 m ²	Indien dieper dan 30/50 cm en groter dan 2.500 m ²
Cat. 7	Lage archeologische verwachting	40 cm	25.000 m ²	Indien dieper dan 40 cm en groter dan 25.000 m ²
Cat. 8	Geen verwachting	Vrijstelling		

Veranderingen ten opzichte van de Archeologische beleidskaart 2013

Hieronder worden de grootste wijzigingen in de Archeologische beleidskaart samengevat.

1. Verstoringsen
 - De aanwezige verstoringen en uitgevoerde onderzoeken zijn opnieuw geïnventariseerd, waardoor er meer gebieden zonder verwachting zijn (categorie 8)
 - Onder gebouwen van na 1980 geldt niet langer onderzoeksplicht. Er wordt van uitgegaan dat de bodem hier al verstoord is.
2. Terreinen van zeer hoge archeologische waarden
 - De terreinen van zeer hoge archeologische waarden zijn geïntroduceerd en vertaald naar categorie 2. Dit zijn gekende vindplaatsen met hoge archeologische waarde.
3. Historische kernen Beek en Donk
 - De historische kernen van Beek en Donk rondom de Kapelstraat en de Heuvel zijn nu ook aangegeven als terreinen van (hoge) archeologische waarden categorie 3), zoals ook het geval is in Lieshout en Aarle-Rixtel.
4. Bijstelling verwachting steentijdvindplaatsen
 - De verwachting rond verscheidene gelokaliseerde steentijdvindplaatsen rondom de oude loop van de Aa is bijgesteld naar hoog (categorie 5). Twee steentijdvindplaatsen zijn aangeduid als gekende vindplaats (categorie 3).
 - De verwachting in de Mariahoutse heide (categorie 6) is bijgesteld naar middelhoog en de verwachting in Molenheide naar hoog (categorie 5). Op basis van recent onderzoek weten we dat de steentijdvindplaatsen zich niet beperken tot lokale hoogtes in het oorspronkelijke landschap (bijv. kamduinen), maar ook in een grotere straal rondom de hoogtes.
5. Oude akkercomplexen Beek en Donk aangeduid als bekende vindplaatsen
 - De Beekse Akkers en de akkers bij Heereind zijn aangeduid als bekende vindplaatsen met categorie 3. Dit naar analogie van de Hooge Akker in Aarle-Rixtel.
6. Landweer
 - De oude landweer (aarden wal) op de grens met Gemert-Bakel heeft hoge verwachting, historische kern (categorie 4). Deze landweer is deels nog verhoogd aanwezig. Elders zijn ondergrondse sporen te verwachten.

Vervolgstappen

Er is een concreet beleidsvoornemen om de Archeologische beleidskaart Laarbeek te vertalen naar een paraplubestemmingsplan. Nadat de raad de kaart heeft vastgesteld, wordt deze ter inzage gelegd. De inspraakreacties worden meegenomen in het opstellen van het ontwerp paraplubestemmingsplan archeologie.